

Franckesche Stiftungen zu Halle

Salomonis, Regum hominumque, peccati labe laborantium, sapientissimi, Proverbia & Ecclesiastes

Breithaupt, Joachim Just

Magdeburgi, 1717

VD18 11104074

D. Mart. Chemnitius, Harmoniae Evangelistarum Cap. LI. septimam
pericopam finiens, in Matthaei VI, 24. [et]c.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-216270

D. MART. CHEMNITIUS,
Harmonia Evangelistarum Cap. LI. septimam peri-
copam finiens, in MATTHÆI VI, 24. &c.

HAnc quæstionem Salomo in Ecclesiaste prolixè explicat. Totus mundus personat querelis, de difficultatibus & miseriis hujus vitæ. Et verum est: propter peccatum hæc vita subjecta est spinis, tribulis & sudori vultûs. Sed, quasi hæc communes difficultates & miseriæ non sufficerent, mortales sibi ipsis plures & graviores accersunt & cumulant; & ipsam felicitatem, qua Deus exilii hujus difficultates temperatas esse voluit, perturbant. *Hoc inveni*, inquit Ecclesiastes cap. 7. v. 30. *quod Deus fecerit hominem* *rectum, planum*: hoc est, certam & planam viam laborandi, & ferendi communes difficultates, quæ obijciuntur, præscripsit: sed ipsi, ab hac via declinantes, multas & varias calamitates sibi accersunt; idque tunc, cum maximè volunt ingeniosi, prudentes & industrii esse.

Hoc enim significat proprietas vocabulorum: *Quid*, inquit, *habet homo de universa labore suo & afflictione spiritûs, qua sub sole cruciatur? Cuncti dies eius doloribus & ærumnis pleni sunt, nec per noctem requiescit; comedit in tenebris, in curis, ærumnâ & tristitiâ. Hoc itaque visum est mihi bonum; ut comedat quis, & bibat, & fruatur lætitiâ ex labore suo. Hæc enim est pars illius. Sed & hoc video datum de manu Dei esse.* &c.

Quia igitur soli pii hoc possunt: ergo non spiritu tantum in cœlestibus beati sunt, sed & in externa hac vita felices esse possunt, nisi sibi ipsis felicitatem hanc perturbent. sicut inquit *Psalmus 127. vers. 2. Manè surgunt, serò quiescunt, & comedunt panem laboris. Dilectis verò suis Deus concedit necessaria, quasi in somno.* &c.

Ex illis verò, quæ hætenus dicta sunt, colligi potest, quomodo homines partem felicitatis suæ in hac vita, sicut Salomon

Iomon loquitur, plerumque perturbent, & accersant sibi infinitas ærumnas. Et ex antithesi ostenditur doctrina, quomodo pii vitam ita possint instituere, ut in communibus vitæ hujus difficultatibus aliquam mitigationem, & in tenui etiam fortuna aliquid tranquillitatis, gaudii & lætitiæ, in hac vita habere possint.

Præcipua autem capita hæc sunt. I. Verbum Dei cuique in sua vocatione præscribit laborem & diligentiam; & communes difficultates, quæ in hoc cursu obijciuntur, mitigat, ac jubet tolerari. Homines verò, vel in ipsis necessariis negotiis, multas, varias & mirabiles practicas (ut uno verbo dicam) excogitant, vel πολυπραγμοσύνη peregrina & non necessaria negotia sibi accersunt. Et hinc difficultates multò plures & graviores oriuntur, quàm ex justis & necessariis laboribus.

Secundum. Anxiâ solitudine de eventu & successu animum maceramus, & spiritum affligimus: cùm tamen staturæ suæ, quam Deus cuique definivit, nemo vel unam palmam, omnibus suis maximè anxiis solitudinibus, adjicere possit. Huc pulcherrima sententia Pauli 1. Tim. 6. v. 9. referatur.

Tertium. Illa sorte, quam Deus cuique dispensat, nolumus esse contenti, & eâ placidè frui: sed tumultuamur πολυπραγμοσύνη, suscipientes πάρεργα non necessaria & periculosa, ingerimus nos alienis vocationibus, curis nos conficimus, ut præsentī felicitate non possimus frui; & tamen ultra mensuram fortunæ, quam Deus nobis determinavit, progredi non possumus.

Quartum. Non tantùm occupamur præsentibus, ut illa rectè disponamus, sed de futuris & procul absentibus solliciti sumus: non, quoad laborem & providentiam; hoc enim rectè fit, quando in præsentī curamus ea, quæ in futurum sunt necessaria: (sicut Joseph futuris septem annis sterilitatis providet. Ita Christus habuit oculos, ad crastinam sui & suorum

necessitatem. Ira & Apostoli Actor. II. v. 29. propter imminuentem famem procurant in futurum necessaria) sed, quoad eventus futuri temporis, & propter illam imaginariam phantasiā de futuris eventibus, præsentia negotia non recte disponimus. Et si qua se offert felicitas, illam turbamus, ut eā tranquillè non possimus frui.

Contrà verò Scriptura, quæ non vult, ut extra vocationis metas, per infinitas ambages, solitudine de futuro evagemur, & nos excruciemus, tradit regulam pulcherriam: *Quicquid manus tua invenerit, hoc facito.* (Coh. IX, 10.) Vel, sicut veteres dicunt: *Tu præsens cura, Domino committe futura!* Et satis se offeret difficultatum & miseriarum; ut non opus sit, ex futuris petere æumnas. Crastinus enim dies, quando venerit, afferet secum, cuique in suā vocatione, suas curas & difficultates. Et sanè satis onerata est miseriis hæc vita, ex maledictione propter peccatum: ut non opus sit, alias plures accersere. Nobis igitur hoc imputemus, non de inhumanitate Dei conqueramur. Et Christus eleganter, per prosopopœiam, facit ipsum diem quasi queritantem; cum satis aliās oneris habeat, quod præterea à nobis superfluis solitudinibus oneretur & affligatur. *Crastinum* more Scripturæ non tantum significat diem, qui mox insequitur præsentem; sed tempus futurum etiam remotius. *Κακία* hoc loco significat, non malum culpæ, sed malum pœnæ: hoc est, afflictionem, seu quod durum, asperum, adversum, triste est. *עַר* enim utrumque significat, & malum culpæ, & malum pœnæ. Et Scriptura ideo uno vocabulo utrumque notat, ut sit commonefactio, quod afflictiones propter peccatum ingressæ sint in mundum. Græci etiam interpretes hoc imitati sunt; & malum non tantum culpæ, verum etiam malum pœnæ, reddiderunt *κακία*, 1. Reg. 6, 2. Reg. 24. 3. Reg. 11. 2. Par. 3. & quidem Nehem. 1. *πονηρία* in hac significatione reddiderunt.

Ec-